Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНГСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтыныы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

2000 с.
Тохсунньу
18
күнэ
оптуорунньук
№ 5 (8695)

ДЬОКУУСКАЙГА БЭЧЭЭТ КҮНҮГЭР

Тохсунньу 13-14 күннэриэр Дьокуускайга республика журналистарын «Россия бэчэтин Күнүнэн» чиэстэһин ыытыахха. Урукку да сыллаага маннык быраһыанныктар буолаллара, оттон быыыл 2000 сылыттан уонна биир үксүн сүрүн бырыыбардар чугаһаабыттарынан сибээстээн телевидение, радио уонна хаһыат үөһэттэрэ болдьоттоохтоохтор. Ааспыт сыллартан ураты дьон бу сырыыга бэчэт үөһэттэрин кыһалгаларын республика салаатата чугастык ылынарын биллэрдэ, ону аһан чопчу дьаһаллары ылахтоото. Ити журналистар хамыыстарын үрдэтиигэ, редакциялар материальнай базаларын туһаарыыга, кадрдары үөрэтиигэ, аппаратураны, типографскай о.д.а. иэстэри бүдаарыыга, учредителлэр оруоллаарын үрдэтиигэ туһааайыллыыт дьаһаллар олохтоох дьыс чахчы кирдэхтэриэ ахтардае хаһыатчыттар, телевиционщиктар эрэ туһаларыгар буолбакка барыыт интэриэһин учуоттуохтарын сөбүгэр саарбахтаабаттын.

1. ТЫА ХАҺААЙЫСТЫБАТЫН МИНИСТЕРСТВОТЫГАР

Улууустар редактордарын иккис болоччо хайыстан тыа хаһаайыстыбатын министерствотыгар уонна «САПИ» компаниягa сырыттынардылар. Министр Е.А. Борисов Москваҕа сылдьарынан биһигинии бастакы солбуйаччы уонна «Туймаада» ФАПК директора Д.А. Ноттосов көрүстүлэр. Маннык хоһбат специалистар тылларын-остуорун иһиттэхпэ тыа сиригэр дьиэ кэргэн экономикатын (кэтэх хаһаайыстыбаны) сайыннарыыга хамсаһыын бастах кэмнээх тактическай хардыы буолбакка уонунан сылларга барылламмыт стратегия буоларын курдук өйдөөтүбүт. Министерство иһиэн информационнай-консультационнай сулууспа тэриллибит, онон үөс-батааска биэрбэхэ ыйга биирдэ улуус хаһыаттарыгар балаһа, биитэр бүтүн нүөмэри «Тыа сирэ» диэн аатталаах ол сулууспа биэрэр матырыйаалларын таһаарга бэчэт департаменын ыытта дуогабарга илии баттаһыы буола оҕуста. Итинник «хаһыат иһиэн хаһыат» маҥнайгы нүөмэрин матырыйаалларын туттарталаах кэбистилэр.

Эбиэттэн киэһэ «Бэчэт дьиэтигэр» журналистар Союзтарын салайаччыларын ыытта көрсүһүүгэ сорох улуустарын баһылыннаах быстар молтоҕо баллыгынэ. Хотугу улуустар редакциялара кинилиэн-үстүү үөрэнитээх хаһааттар, типографиялар 1939 с. оҥоһуллубут диэтэптэрэ хаһыат нүөмэрдэрэ талыллар, үпкырыыкчыгынан кини буолуохтаахтар, республика хаһыаттарыгар да сурутар кыахтара суох эбитээр.

Онуоха ыдаараан Союз оттуттан «үөрэтиэхпит-туруорсуохпут» диэн эрэннэриилэрэ редакторлардаа астынарбатылар, уонсай ис хоһоонноох кэпсэтии буолла.

2. «СРЕДЬ ШУМНОГО БАЛА...»

Киэһээ Нуучча драматическай театрыгар «Пресса баала» диэн үгүс элбэх дьон түмсүүлээх биэчэргэ сырыттыбыт. Маанна 1999 сылга журналистар республикаталаары Союзтарын бырабылыаннаата биллэрбит конкурстара түмүктэнэ. «Сыл бастыг хаһыатынан» Дьокуускайтан «Наше время» хаһыат аатталанна. Улуустартан ханаластар хаһыаттара дипломнаах буолар чиэскэ тигинэ, «Мүрү сарҕа» (Уус-Алдан) хаһыат редактора А.О. Алексеев лауреатынан аатталанна. Ол да буоллар, уонсайынан эттаххэ, бириистэри олоччутун кэриэтэ республика уонна куорат хаһыаттара, «Саха» НВК программалара үллэһиннилэр. Маныаха сорох улуустар редакциялара конкурска матырыйаалларын отой да түһэрбэтэхтэрэ төрүөт буолуон сөп.

Бу баалҕа правительство председателин солбуйаччы Е.С. Васильева журналистары бараһыанныгынан эҕэрдэлээн бараннарда. Уонна правительство учредитель буолар редакцияларыгар принтердээх компьютер бэлэх биэрэллэрин туһунан үөрүүлээх сонуну иһитиннэрдэ. Биллэх турар, быраһыаннык сиэрэнэн искусство маастардара ырыаны-үйкүүнү тардан кэбистилэр. Бүгүнгү күммүт тыына арай баал саҕаланыытыгар Чечняҕа суоруна суолламмыт ОМОН сотрудниктарын кэриэтээһининэн уонна фойеҕа В. Доброхотов эмиэ Чечняҕа аналлаах фотобыыстапкатынан арыйда диэххэ сөп.

3. ИЛ ТҮМЭНГНЭ

Сарсыарытыгар республика Государственнай Мунньаҕар (Ил Түмэнгэ) палаталар председателлэрин ыытта көрсүһүү буолла. Сокуону таһаарар былаас үлэтин хамнаһын туһунан, онуоха бэчэт туох көмөлөөх, оруоллаах буолуон сөбүгэр республика палататын председателэ В.В. Филиппов саналарын үллэһиннэ. Кини бу дуоһунаска тахсарыгар правительство, Президент кандидатуратын курдук өйдөбүл баара, урут кырдьыга да өөгүк эта. Оттубут билигин кэлэн олох атын тыллаах-өстоох буолан тарыста. Василий Васильевич улуустарга Президент бэрэстэбиитэллэрэ диэн саҥа структураны тэрдүттэн утарарын, президентсийэ диэн аатталар программалар сокуонуван көрүлүбэтэхтэрин, оҥу аһан билигин Президент үһүс болдьоҕо турара Конституцияҕа эпиэттэспэтин балистэтэ. Онон редакторлар бэйэбит икки ардыбыттаар кэпсэтиннэ 2001 сылга буолуохтаах республика Президенин быыбарыгар бэйэтин күүһүн холонорго баҕалаах кандидат тылын-өһүн иһиттибит быһыылаах диэн сыаналаатыбыт.

Республика бэчээтиттэн кэрдэххо-биллэххэ коррупцияны утары сорунуулаахтык охсуһуону саҕалаабыт Аллараа Палата председателэ Н.И. Соломов бу сырыыга саҥата симик буолан биэрдэ.

4. ПРАВИТЕЛЬСТВОҔА

Эбиэттэн киэһэ бэйэбит кураторбытын, правительство председателин солбуйаччы Е.С. Васильеваны ыытта көрсүһүү олус дьиэгэтик, дьыалабайдык аастта, маанна Екатерина Сидоровна уонсай тылларынан мунгурдаммакка кыһалгаларбытын быыччы ырытыста, үгүс оттун правительство быһаарарын курдук, дьаһаллары ылыныахпыт диэн этта. Маныаха туох да диэбит иннигэр уонсай интэриэһи ере тутары, уон алгыы эрдибэкэ барыы күүһү холбууру саныыр. Кини хаһыат пропагандист, агитатор уонна тэриллэччи быһыытынан оруола билигин өссө күүскэ туруохтааҕын бэлиитэлээтэ, тоҕо да тыл хоҥүлэ диэтэрбит, демократия диэн эттэрбит кэһилиэнньэни бэрт саҥаҕа тумэргэ ураты суоллаах уруруохтааххыт диэн түмүктээтэ.

Урут даҕаны правительство таһаҕастаан (Уус-Алдан) хаһыат редактора А.О. Алексеев лауреатынан аатталанна. Ол да буоллар, уонсайынан эттаххэ, бириистэри олоччутун кэриэтэ республика уонна куорат хаһыаттара, «Саха» НВК программалара үллэһиннилэр. Маныаха сорох улуустар редакциялара конкурска матырыйаалларын отой да түһэрбэтэхтэрэ төрүөт буолуон сөп.

Бу баалҕа правительство председателин солбуйаччы Е.С. Васильева журналистары бараһыаннынынан эҕэрдэлээн бараннарда. Уонна правительство учредитель буолар редакцияларыгар принтердээх компьютер бэлэх биэрэллэрин туһунан үөрүүлээх сонуну иһитиннэрдэ. Биллэх турар, быраһыаннык сиэрэнэн искусство маастардара ырыаны-үйкүүнү тардан кэбистилэр. Бүгүнгү күммүт тыына арай баал саҕаланыытыгар Чечняҕа суоруна суолламмыт ОМОН сотрудниктарын кэриэтээһининэн уонна фойеҕа В. Доброхотов эмиэ Чечняҕа аналлаах фотобыыстапкатынан арыйда диэххэ сөп.

Международный фотоконкурс ЮНЭП

НАШ МИР В ОБЪЕКТИВЕ

Участникам конкурса предлагается показать в своих работах, каким им видится мир накануне нового тысячелетия. Их фотографии должны отражать жизнь нашей планеты и ее окружающую среду во всем их многообразии. Авторам также предстоит попытаться передать в своих снимках свое мироощущение или мечты, свой гнев или отчаяние, надежды и опасения за судьбу нашей «единственной для всех земли».

ПРИСУЖДАЕМЫЕ ПРИЗЫ

1.Взрослая категория:

Золотой приз—1 участник—диплом, 20000 долл. США.

Серебряный приз—1 участник—диплом, 10000 долл. США.

Бронзовый приз—3 участника—диплом, 500 долл. США.

Почетный отзыв—70 участников—диплом.

2.Юношеская категория:

Золотой приз—1 участник—диплом, 2000 долл. США.

Серебряный приз—1 участник—диплом, 1000 долл. США.

Бронзовый приз—3 участника—диплом, 500 долл. США.

Почетный отзыв—40 участников—диплом.

3. Специальный приз директора-исполнителя ЮНЭП

4. Специальный приз компании «Кэнон»

5. Спецприз Международного фотосовета

6. Специальный приз—цифровой фотоаппарат.

В качестве дополнительных призов всем перечисленным выше победителям конкурса будут вручены издания фирмы «Кэнон».

Справки об участии на конкурсе дает ДЮТЦ-ЭХО. Тел: 21-404, 21-546.

Добро пожаловать на фотоконкурс ЮНЭП!

Ыйыт – эппиэттиибит

КВАРТИРА ИҺИН ТӨҺӨНҮ ТӨЛҮӨХХЭ СӨБҮЙ?

Ыйытыы: Нэһилиэнньэ кыаммат аранатта, пенсионердар, инбэлииттэр квартира иһин тариф үрдэбитин хайдах толуохтэрин сөбүй?

Эппиэт: Нэһилиэнньэ кыаммат аранатта, пенсионердар, инбэлииттэр пенсиолэр көрүнэн олорор минимумнарыттан кыра дохуоттаах буоллахтарына биир киһиэхэ ыйга 41,75 солк. төлүүлэр. Итиннэ өрдүтүн государство уйунар.

Ыйытыы: 200 солк. пенсиялаах соҕотоҕун олорор пенсионер төһөнү төлүүрүй?

Эппиэт: 200 солк. 15 бырыһыана 30 солк. тэҥнэһэр, ити минимуммтан о.э. 41,75 солк. кыра, ол иһин төлөбүр 30 солк. үрдүө суохтаах.

Ыйытыы: Мин түөрт оҕолоох соҕотох ийэбин, ыйдааҥы хамнаһым 1500 солк. тэҥнэһэр. Төһөнү төлүүбүн?

Эппиэт: Эниги дьиэ кэргэнигит биэс киһиттэн турар. Ыйдааҥы дохуоккут 1500 солк., ол аата хас биирдии киһиэхэ 300 солк. тиксэр. Ити пенсионер көрүнэн олорор минимуммуттан кыра. Онон барыта холбоон ыйга 208,75 солк. төлүүгүт.

Ыйытыы: Квартиплата саамай улахана төһөнүй?

Эппиэт: Дьиэ кэргэн уонсай дохуотун 15 бырыһыаныттан улаатыан.

Ыйытыы: Биһиги дьиэ кэргэммит үс киһилээх, уонсай дохуоннут 4000 солк. тэҥнэһэр, саҥа тариф быһыытынан квартирабыт иһин 900 солк. үрдэтиллэр. Дьэ төһөнү толуохтээхпитий?

Эппиэт: Эниги дуоһаҕа тиксэр дохуоккут 1333 солк. тэҥнэһэр, ол аата пенсионер тиийиэн олорор минимуммуттан арыый да улахан, онон дьиэ кэргэн уонсай дохуотун 15 бырыһыаныттан итэҕэһэ суоҕу төлүүгүт. Ити 600 солк. тэҥнэһэр. Маннан орпутун государство уйунар.

Ыйытыы: Коммунальнай олох-дьаһах өҥөлөрө үрдүүлэр, оттон хаччыйыы хаачыстыбата туспубат. Холобур, мин квартирабар үс кэдиэлэ устата уу бэриллибэтэҕэ, олбуор ыраастаммат. Туох иһин хаччы төлүүбүт?

Эппиэт: Сокуон быһыытынан ханнык эмэ өҥө оҥоһуллаҕа тохтотуллубут буоллаҕына ити туһунан олох-дьаһах коммунальнай өҥөтүн оҥорор тэрилтэҕэ биллэриэхтээххит. Итиннэхэ диспетчер аатын-суолун, сурунаалта бэлиитэммит нүөмэрин билиэх тэрэхит. Сайабылыанньа оҥоһуллубутун үс чаһын устатыгар хаччыйар тэрилтэттэн комиссия кэлэн ыйылыбыт чахчыны биэрэтэн барыахтаах. Хайа кэмэ туох өҥө оҥоһуллубатаын быһаарыахтаах уонна итиннэ төлөбүр оҥоһуллубатын туһунан ыйыы оҥоруохтаах.

Олох-дьаһах коммунальнай тэрилтэтэ бэйэтин эбээһинэ толорбот эбэтэр мөлтөхтүк толорор буоллаҕына эйиги олорор улуускут эбэтэр куораккут ЖКХ управлениетыгар суругунан түһэриэхтээххит. Ити да үрдүнэн үлэ-хамнас туспубат буоллаҕына Саха Республикатын олорор дьиэҥэ-уоккa государственнай инспекциятыгар эбэтэр **Саха Республикатын олорор дьиэҥэ-уоккa коммунальнай хаһаайыстыбатын министерствотыгар Дьокуускай куорат Киров уул. 13** нүөмэригэр суругунан биллэриэхтээххит эбэтэр 42-36-85 телефонунан биэриэхтээххит.

Ыйытыы: Квартиплата иһин төлөбүр бэрэдэгин уонна субсидияны лахтарыы тустарынан быһаартарыыны кимиэхтан ылыан сөбүй?

Эппиэт: Бастатан туран бэйэҥит олорор улуускут эбэтэр куораккут ЖКХ управлениетыттан биллиэхтээххит. Итиннэ астыммат буоллаххытына Дьокуускай к. Киров уул. 13 нүөмэрин эбэтэр 42-28-26, 42-27-39, 24-03-66, 42-52-69 телефоннарынан быһаартарыахтыын сөп.

Саха Республикатын ЖКХ министерствотын баламнаата

«Эҥсиэли» хаһыакка өр сылларга үтүө суобастаахтык үлэлээбит коллегабытын, Россия журналистарын союһун чилиэнин **СИВЦЕВА ЕКАТЕРИНА НИКОЛАЕВНАНЫ** үөрүүлээх күннүнэн, өрөгөйдөөх үбүлүөйүнэн ытыктабыллаах истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт айыылаах үлэни, кытаанах доруобуйаны, уһун дьоллоох олоҥу, куруук үөрэ-көтө сылдьарга!

«Эҥсиэли» хаһыат редакцыятын коллектива, улуус журналистара

Күнду кэргэммин, ытыктыыр аҕабытын, таптыыр эһээбитин **КУЛИЧКИН ГРИГОРИЙ ФЕДОТОВИЧЧЫ** 75 сааскын туолар үөрүүлээх күннүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит! Биһиэхэ күүс-көмө, тирэх буолан ахсаабат кыһамныыр иһин барҕа махтал буолуохтун!

Чэгиэн-чэбдик доруобуйалаах
Үөрэ-көтө сылдьарга,
Дьол-соргу аргыстаах
Өссө уһуннук олороргор! — диэн алгыыбыт уонна эйиэхэ сир үрдүгэр баар бары үтүөнү, кэрэни баҕарабыт.

Кэргэним, оҕолоруҥ, кутуетуҥ, сиэннэриҥ

Күнду кэргэммин, кун-күбэй ийэбитин, эбээбитин, хос эбээбитин, 1 Хомустаах олохтоохун, педагогическай үлэ, тыыл ветеранын **БАЙШЕВА МАРИЯ ВАСИЛЬЕВНАНЫ** 75 сааскын туолбуккунан истиҥник-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эйиэхэ кытаанах доруобуйаны, сүбэ-ама биэрэн, күүс-көмө буолан оҕолоруҥ, сиэннэриҥ ортолоругар өссө уһуннук олороргор баҕарабыт.

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамныыр, амарах сыһыаныр, сылаас таптыыр иһин барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Кэргэним, кыыһыҥ, уолуҥ, сиэннэриҥ, хийиттэриҥ, хос сиэниҥ

Кийииттэр уонна күтүөттэр

КЫЫС ОҺО АНАЛА

Кыыс оҕо анала — Иэҕэ буолуу. Иэҕэ буоллуг да кимиэхэ эрэ кийэт, кимиэхэ эрэ сангас буолаҕын.

Биһиги нэһилиэкпит биир убаастанар кийиитэ, ол сылларга фельдшердээбит үлэ, тыыл ветерана Клара Ивановна Афанасьева туһунан суруйуохпун баҕарабын.

Хаартыскаҕа: К.И. Афанасьева дьүөгэтинээн А.Н. Трапезниковалыын

Клара Ивановна торообут дойдута — Суҥтаар улууһун Элгэйи нэһилиэгэ. Оҕо саанан Бүлүү куораттаҕар аастыт. 1953 с. Якутскайдаары медучилищеҕа үөрэнэ киирбит уонна 1957 с. үөрэҕи ситиһиилээхтик бүтэрэн, акушерка идэтин ылан, Бүлүүгэ бараҕа суруйтарбыт. Онтон направление ылар күнү үүмүтүгэр биирдэ үөрэммит кыргыттарын кытта директорскай аҥыгар уочараттаан туран, кинрэрэ олох субу калбитин кэмнэ, Нам кыргыттара Е. Кондакова, В. Прокопьева ыытыраннар направлениетын киирэн «Намҕа» диэн суруйтарбыт. Дьэ уонна нөҥүө күнүгэр хомунан, грузовой массыынаҕа олорон, үҥүө буолан айаннаан, оройуон киниигэр тиийбиттэр. Оччолорго кылаабынай арааһынан үлэлии олорбут Синицыныга тиийбиттэригэр Үөдэйгэ уонна Туёҕа миэстэ баар диэбит. Онтон Клара Ивановна кырдьарыс эбэлээх уонна быраттаах буолан оройуон киниэттэн чугас аныылларыгар көрдөспүт. Кини көрдөһүүтүн ылынан врач Хамаҕаттаҕа акушеркаҕа анаабыт.

Хамаҕаттаҕа кэлэн опыттаах фельдшер Егорова Вера Семеновнаҕа түбэһэн, байэтигэр дьиэкээх олорон үлэтин саҕалаабыт. Ол саҕана балыыһа Кириис Кытыл хотуоттуттар турар, кэлин Аргуновтар олоро сылдьыбыт дьиэлэрэ эбит. Акушерка буолан аан бастаан билиэхтэн Никольскайга олорор Климовская Вера диэн дьахтары төрөппүт, оруо кыыс буолан ийэ оҕотугар Клара Ивановна аатын биэрбит. Дьахтар оҕолоно киирэригэр Вера Семеновна баара эбитэ үһү, онтон олох оҕолонорун саҕана тахсан барбыт. Клара Ивановна ыксаабыт да, куттаммыт да, ол гынан барыта этэҥэ аастытын кэнэ Вера Семеновна мичээрдээбитинэн, холку баҕайытык туттан киирэн кэлбит. «Кэлин сөрэйэбин, соруйан миигин бэрэбиэркэлээ, бэйэтигэр эрэмньилээх буоллун диэн тахсан барбыта буолуо» - диэн эстиэхэ махтана ахтар.

1958 с. колхозка оҕо лаарыра аһыллыбытыгар фельдшериэн үлэлии сылдьан олохун доҕоруун Афанасьев Прокопий Михайловичтаах көрсөн, биллэҥэн, ол күһүн Никольскай кулуубугар сыбаайбалаабыттар. Кэргэнэ Прокопий суоппар буолан кэргэнигэр Клара Ивановнаҕа күүс-көмө, тирэх буолан, кинини кытта тэбис-тэҥнэ туруннан, ыраатан, тэнилээх элбэх ыарыһаҕы, оҕону-кырдьаҕаһы, төрүүр дьахтары тиэйэ сибитин аҕыйы сиппэккин. Оччолорго колхозка транспорт да аҕыйах, аны телефон колхоз хонтуораттаҕар эрэ баар эбитэ үһү. Инньэ гынан атын дьоҥҥо этэ да барбакка Пронята баар эрэ буоллар кинини ыытыран, кимиэхэ этэр эбит.

Клара Ивановна Хамаҕаттаҕа саамай үчүгэйдик детсадка үлэлээбит сылларын ахтар. Биргэ үлэлээбит детсад завхоһун Жирякова Варвара Петровнаны, повар Кокорева Елена Никоновнаны, иһит суйааччы Гоголева Анна Петровнаны үлэлэриэр олус бэриниилээх, кыһамнылаах үлэһиттэр этэ диэн эмиэ да махтана, эмиэ да маҥнык үтүө дьону кытта үлэлээбититтэн астына, киэн тутта ахтар. Ону таһынан коллегаларын Сергей Селиховы, Тамара Александровна Таюрскаяны истиҥ, иһирэх тылларынан ахтар, кинилэри ергуу саныыр, умнубат эбит. Биир маннык түгэн эмиэ да сөҕө, эмиэ да үөрэ ахтар: Вера Семеновна дьиэтигэр киэһэ хойут олордохторуна аны тоҥсуйбуттар, арай иһиттэхтэринэ «атах тостубут, атах тостубут» диэллэр үһү. Кини атаҕа тостубут буоллаҕа диэн саныыбыттар уонна Вера Семеновна: «Чэ, эдэр киһи эн барыс» — диэн буолбут. Саҥата суох хомуйан, таҥырдьа тахсан, аттаах кийиэхэ олорсон айаннаабыттар, ол да өр айаннаан «Атах тостубут» диэн алааска тиийэн дьахтар төрөтөн кэлбит. Ситиэнник ааҕас түгэннэр, быһыылаанар элбэх этилэр диир. Оччолорго эмтэрин-томторун оройуон киниэттэн бэйэлэрэ киирэн ылаллар эбит, онно бокуонньук Гоголев Никита Николаевичтаахха дьуоҕаах олорон, кини атыгар элбэхтик тиэллибитин эмиэ сүрдээх истиҥник ахтар.

Клара Ивановна үлэтин быыһыгар колхоз ыччатын кытта нэһилиэк общественнай олорор активнайдык кыттар эбит, ол курдук атынан оройуон ааҕас нэһилиэктэригэр гастролларга сылдьыһан ыллаан-туойан, үгүгүлээн сылдьыбытын астынан туран кэпсээбитэ.

Клара Ивановна көмөтүнэн төһөлөөх элбэх ийэ оҕотугар күн сирин көрдербүтэ буолуой, төһөлөөх элбэх ыарыһаҕы эмтээн үтүөрдүбүтэ буолуой? Ол курдук кини биир да киһи тыыныгар турбакка үтүө суобастаахтык, талан ылбыт идэтигэр бэриниилээхтик үлэлээн күн бүгүн Дьокуускай куораттаҕа бочуоттаах сыныаланнаҕа олорор. Истиҥ ийэ, эйэҕэс эбэ буолан ыллаҥэ-боллоҥо суох сиэ биир түбүк үөһээ үөрэ-көтө Прокопий Михайловичтыын олороллор. Оҕолоро Костя, Альбина, Аида кийэлэрин туйаҕын хатаран барыы медиктэр.

Түмүктэр Клара Ивановнаны уонна кини кыргыттарын Саҥа дьылынан эҕэрдэлиибин, баҕарабын барыы үтүөнү, дьолу-соргуну!

А.З. ЗАРОВНЯЕВА,
Хамаҕатта нэһилиэк, улуус мунньахын депутата

Холобур буолар хоһуун дьон

ӨРҮҮ ДЬОН ОРТОТУГАР

Үлэни кэмигэр бүтэрэн-оҕорон иһэр дьон баар буолааччылар, кинилэр оҕо эрдэхтэриттэн үлэлии үөрэммит буолан итинник режимнээхтэр. Егор Афанасьевич Протопопов 60 сааһын мүлчү түһэн эрэр да, туппутун ыһыктыбат, саныыбытын оһүлбэт үлэҕэ улахан бэриниилээх. Кини Партизан нэһилиэгэр сир боппуруоһугар государство представителэ. Документан көрдөххө, бу нэһилиэк сыһыарыллыбыт сирэ барыта оннун булбут курдук. Ол гынан баран нэһилиэк кыраныыссата билигин да мөкүөрү

Алтырбыт отчут Егор Протопоповка наҕаралаах туттарыы

Үлүскэннээх үлэ

үөскэтэр. Ол сүрүн бириҥинэтэ - Партизан нэһилиэгэ үүс нэһилиэктэри кытта быысаһа сытарыттан. Арыы сиргэ - I Хомустаах, Никольскай, оттон алааска - Таастаах, Хамаҕатта, Никольскай даҕаны кыраныыссаларын көннөрүөхтэрин баҕарбаттара буолуо дуо? Нэһилиэк иһигэр өлүү-өлүү быстаран ылбыт сирдэр кыраныыссалара сотору-сотору уларыйар, ылбыт сирдэрин мыынар, сирэр да дьон бааллар. Егор Афанасьевич итинник боппуруостары быһаарсар, кэлэр-барар, сүүрэр-көтөр, мөккүһэр. Кэнэ сүүньүн булларар.

Үлэтин иһин ылар хамнаһа дьоҕус, ону ол диэбэт. Үлэлии үөрэммитинэн үлэттэн илиитин араарбат. Мэлдьи ханна эрэ тиэтэйэр-саарайар, ким эрэ киниэхэ наадыйар. Бары да оҕо курдук мунааралларга үгүс, буолумуна даҕаны, атын киһи сирин уллунах да устатын саҕаны хаарыйа охсон ыларын кэпсэтиилээх буоллаҕа.

От үлэтин кэмигэр Егор Афанасьевичтаах дьиэтигэр таба туппаккын. Кини үөһэ Кадиэин алаастарыгар эбэтэр арыы сирдэргэ барбыт буолар. Кини - мэлдьи дьон ортотугар.

Нэдиэлэ аайы алаас сирдэри

таба учуоту ылаҕын. Алаас сирдэр ыраахтар уонна кизэнгэр, улахаттар даҕаны. Бүлгүттээх уонна Хатарҕаннаах диэн сирдэр 100-түү тонна оту мунаҕа суох биэрэллэр. Оттон Күлүбүрэстэн 50 тоннаны ылаллар. Тэйиччи Балаҕан алааһа, Күндүл, Этээни, Арылаах, Боруон, Эрбэһиннэх — барыларын аҕаан да сиппэккин. Ити өлүүкэ-өлүүкэ алаастар үтүө сирдэр. Кэрийиэх диэтэххэ, кырдьыга, салгымтыалаах да буоллар, Егор Афанасьевич ситэри сылдьар, бөлөхтөнөр.

Партизаннар оттуур сирдэрэ элбэх. Аны Сэдэҥэ, Орто Арыы, Эҥэлээх уонна Кытыл сир. Оо, баҕтааҕай арылар, үүнүүлээх ходуһалар. Кини барыларын кэрийэр. Ким ханна

кэрийэр, нэһилиэгин дьонун оттоохуҥнаа отчуотун субу-субу түмэр. Сыыппараны сурах хоту ылары сөбүлээбэт. Ол иһин миэстэҕэ сырыттаххана эрэ дьиҥнээх оттуурун аҕаа билэр. Тура-олоро оттообот, уһаарба отчут баарын уһугуннарар, сүбалиир, сөрэтэр. Ити түмүгэр нэһилиэк дьоно күргүөмнээхтик, көхтөөхтүк оттоотулар. Оттоуох сир да ордубата. Ходуһаны барытын ибили оттоон ыллылар.

Егор Афанасьевич ким төһөнү ханна оттообутун лабырааччы билэр. Нэһилиэккэ 13 баһынай хаһаайыстыба уонна үтүмэн элбэх бирдэм ыаллар окко кытыннылар. Владимир Баишев, Валерий Мордосов хаһаайыстыбалара 200-түү тонна оту бөлөмнээтилэр. Иван Яковлев 160, Екатерина Николаева 120 тоннаны оттоотулар. Атын да баһынай хаһаайыстыбалар сыл тахсар отторун тоҕо-хоро бөлөмнэннилэр. Валерий Алексеев дьиэ кэргэнэ 45 тонна оту бөлөмнээтэ. Маладыыһыҥ республикаҕа үһүс миэстэлэннэ. Кини өссө 3 тыһыынча солкуобайы бириэмийэ ылан соһутта.

Нэһилиэк баһылыга С.Д. Евсеева оттообуун боппуруоһунан утумнаахтык дьарыктанна. Коллегия уонна хаһаайыстыбалар да мунньахтарыгар бэбиэскэҕэ куруук туруорулларын дьүүлэһиллэр.

Инньэ гынан, партизаннар 2730 тонна оту бөлөмнээн, ылыныллыбыт былааны 151% толордулар. Республикаҕа үһүс миэстэ буоллулар. 4 тыһыынча солкуобайы бириэмийэ ыллылар. Улууска бастаатылар, бириэмийэлэрэ 20 тыһыынча солкуобай.

Ити бастыҥ, үчүгэй аккасуолта, чиэскэ опыттаах кырдьаҕас отчут Егор Афанасьевич Протопопов тэрийэр дьоҕурун сабыдыала баар. Үчүгэй үлэлээх киһи мэлдьи үчүгэй. Урукку оттугар звенону салайан оттоон республикаҕа үстэ, улууска 16 бастаабыта. Нэһилиэк сир боппуруоһугар специалиһа Егор Афанасьевич үлэтин ньымата атыттарга холобур буолар. Кини курдук үлэлии барааччы бир идэлээхтэрэ инникитин элбэх иһиэҕэ, дьону үлэҕэ көҥүлүүр үтүө саныыр салайтарыаҕа.

Георгий КРИВОШАПКИН

БОЛҢОЙУН!

2000 сыл бастакы анарыгар «Ил Түмэн» диэн парламентскай хаһыакка сурутуу салаҥар. «Ил Түмэн» хаһыакка сурутан эйиэн ааҕас сыанаалаах бириистэргэ тиксиэххитин сөп.

Супербириис—»Мутон» фирма дубленката!

Лотерея кыттыылаарыгар буолуоххутун баҕарар буолаххытына, хайа баҕар почтовай отделениеҕа киирэн «Ил Түмэн» хаһыакка сурутуу уонна квитанцияҕыт куоппуйатын редакцияҕа ыытыҥ.

Биһиги индексипит: 31850 (нуччалыы хаһыат), 31851 (сахалыы хаһыат).

2000 сыл бастакы анарыгар хаһыакка сурутуу сыаната Нам улууһугар 87 солк. 70 харчы.

ҮЛУУС БАҢЫЛЫТА ЫЧЧАККА ТҮҢААЙАР

ҮЛЭ-ХАМНАС ТУЬУНАН

«Дьон-сэргэ сүрдээҕин үчүгэйдик өйдөөтүлэр: биһиги бэйэбит үүттээх-арыылаах, эттээх буоллахпытына бу маннык биримэҥэ толору хааччынар кыахтаахпыт диэн. Ордор бороҕуукэуйабытын аймахтарбытыгар уонна уоһсай атыыга таһаарар кыахтаахпыт диэн».

«... Быйыл туох даҕаны үчүгэй дьыл кэлэн ааста. Мин хаһаайыстыба салайааччытын быһыытынан, били, сылгы баваларын аҥаан көрийэр этим. Онно туран, быйылгы курдук, холобур, Эксэлэн хочотугар эмбэх кулун баарын хаһан да өйдөөбөппүн. Хас биирдии атыыр үөрүн аайы, холобура, уон биирдуон икки биэ баар эбит буоллаҕына, уонча бэйэтэ кулуннаах буолар».

«Быйыл биһиги 3,5 тыс. тонна хортуоппуйу үүнэрэн улуус таһыгар батардыбыт. 1,5 тыс. тонна сиэмэҕэ хаалардыбыт. Онтон хаалбытын Дьокуускай, Нерюнгри тэриллэлэригэр атыылаабыппыт».

«Уонна саха дьоно, били, оҥуруот аһын үүнэриигэ үөрэнибит эрээри, өссө да сайыннара иликкит эҥ. Онтон арыый тутулуктанар курдук, ол эрэ, син биир сайдыаҥ».

«Манна кыаллыбатах салаабыт диэн - переработка боппуруоһа турар. Итиннэ кэлэн биир кэмнэ быһаарар кыаҕа суох. Улуус киниигэр шведскэй технологиялаах завод арыйдыбыт. Пакеттыыр, холобура, үүт киниигэр үс-түөрт сиргэ баар буолла. Салгыы эт кэлэн сайыннарыахпытын наада. Онно харчы наада, эмбэх кооперативтары тэрийии боппуруостара быһаарылыахтаахтар».

«Кыра орто бизнесэ эмиэ программа оногостон үлэлии сылдьыбыт. Анаан хамыыһыйа тэрийэн нэһилиэктэриэн сылдьыбыппыт. Дьоммут-сэргэбит өйө-санаата уруккуттан суус. Онно дьон сэлэҥнэнигэ баар. Онно, били, ыччат үлэтэ суох буолла диэн, дьон үлэлээбэт буолла диэн, оннук үлэтэ суох дьон эмбэх диэн. Дьиҥнэн, кэлэн бадараан буоллаҕына кэлэн толкуйдаах, сүрэхтээх буоллаҕына, күүһэ, доруобуйата баар буоллаҕына хайа баҕарар производствоны сайыннарыахха сөп».

«Биһиэхэ манна «Промкомбинат» акционернай уопсастыба баар. Онуу билигин чаһынай олорор дьон тутуутугар матырыйаалы оногон таһаарыы боппуруостарыгар, маһы бэлэмнээһинигэ туһанабыт. Типографиялаахпыт. Биһиэхэ сүрдээх үчүгэйдик республикаҕа аатырбыт типография. Ол типографиябыт билигини усулуобуйаҕа кыайан уларытан тэрийиллэн олорон хаалла. Эргэ оборудование. Билигин туран, хас биирдии тэриллэ айы, онноорор биирдиилээн дьонгго бэйэтэ редакция диэбиккэ дылы, типография диэбиккэ дылы оногостон 100 эгин экземпляардаах матырыйаалы хайдах баҕарар оногуохтарын сөп».

«Быйан» диэн акционернай общество баар. Бу акционернай общество сир быйаҥнаах буолуутугар үлэлиэхтээх эбэ. Ол тыман баран, итиннэ үбүлээһин боппуруостара бу тыа хаһаайыстыбатын салаатыгар ыыйан быһаарыллыбатылар, ол иһин кэлэн атын хайысхаҕа уларыта тутан үлэлэтэ сатыыбыт. Саймыгы өттүгэр, сааскыттан күһүнгэҥнэ дылы суол оногуутунан дьарыктанар. Маймаҕа, Фрунзе диэн хайысхаҕа билигин 12 курдук километрдаах суол оногордулар. Бу икки-үс сыл устатыгар. Бу суолбут юнниэктин стратегическай суолталаах буолар. Картаны да көрдөхпүтүнэ, биһиги хотугу улуустарбытыгар барарбытыгар Хаандыганан, Томпонон эргийэбит буолбат дуо? Оттон Намтан быһа тахсар буоллахха, Нам, Кэбээйи, Эдьигээн уонна хоту улуустарга быһа тахсар суол буолар. Онон, ити суол оногуутугар быйыл «Быйан» акционернай общественны үлэлэтэбит. Биһиги төһө даҕаны гааска киирбиппит иннигэр билигин даҕаны, чоҥунан оттуллар нэһилиэктэрбит сүрдээх эмбэхтэр, онон, бу кыһыҥы биримэҥэ чоҥу тиэйэр-таһар сүрүн тэриллэ буолар».

Ол музейга административнай площадка диэн балай эмэ территория баар. Биһиги - дьаһалта, бартыбыыллаах дьон боростуой да соҕус дьиэҕэ олоруохпут буолла. Онно алмааһы кырыылаһыны тэрийбит киһи диэн идея бырааммыт, моккуөрү оногон бараммыт онуу быһаарыахпыт».

«Икки сүүстэн тахса нэһилиэнньэлээх кыра нэһилиэктээхпит Таастаах диэн, онно бүгүн, сарсын, өйүүн гаас күөҕүн уматаары олоробут. Нэһилиэнньэ барыта онно гаастаныаҕа. Эдэр нэһилиэк 420-чэ нэһилиэнньэлээх буоллаҕына, 112 - оҕо. Улууспут киниигэр манна саҥа кварталлар бааллар. Куонда Кириэс диэн баар, педучилище анараа өттүгэр Даадар диэн баар. Онно эмиэ бу арыйах хонугунан таһыы уматыахпыт. 2000 с. Партизан, I Хомустаах гаастаныахтаахтар. 2001 с. Үөдэйгэ гаас боппуруоһун быһаарыахтаахпыт. Кэлэр сылга Граф Биэрэгин гаастаһыныы өссө кэҥэтиэхпит, Кыһыл Дэриэбинэҕэ, Бөтүҥнэ гаас уматыахтаахпыт. Искраҕа «Якутгазпром» көмөтүнэн, гаас тардыахтаахпыт.

ЫЧЧАТЫ КЫТАРЫ ҮЛЭҐЭ:

«Эһиги билэрит, билигин республикаҕа Саха Государственнай педагогическай университетын тэрийин боппуруоһугар кэпсэтии бара турар. Онно биир тирэх үөрэх заведениетын быһыытынан Намнаары педучилище киириэхтээх. Ол материальнай базатын ханатыыга эмиэ үлэ барыахтаах. 200-чэкэ миэстэлээх общежитие гаас дьиэтэ 2000 сылга тутуллуоҕа».

«Уонна Граф Биэрэгэр социальнай реабилитация училищета диэн баар. Социальнай оттуҥнан кыаммат ыаллар ыччаттарын үөрэтэргэ тэриллибит училище. Республика араас улуустарыттан кэлэн үөрэнэллэр. Коллектив билигин бэйэтэ туспа былааннанан, колледжнай таһымҥа тахсар гына үлэлии олорор».

«1995 сыллаахха Нам улууһуттан агардас үрдүк үөрэххэ киириитэ - 89 оҕо этэ. «Абитуриент-99» үлэтин түмүгүнэн, 140 оҕо киирдэ».

«Үөрэххэ киирии географията сүрдээх кэҥээтэ. Араас хайысхаҕа барар буоллулар. Билигин нефть, гаас - перспективнай салаалар, онно оҕолор үөрэххэ киирэр буоллулар. Ойуур хаһаайыстыбатын киниигэр киирэр буоллулар. Айылҕа, экология проблемаларынан дьарыктанар үрдүк үөрэххэ киирэр буоллулар».

«Хамаҕатта саха-французскай ассоциированнай оскуолата. Франциянны кытары быһа сибээстээх. Мин бу соторутаҕыта Москваҕа Академияҕа үөрэнэн каллим. Ол бириэмэҕэ биир преподаватель Франциялаҕа квалификацияны үрдэтэ барда. Үөрэнэн бүтэн кэлиэр Хамаҕатта оскуолатын директора эмиэ Франциялаҕа стажировкалаан баран турар».

«Бэйэбит айылаҕа биэрбит эмтээх оттору таба туһанныы, физкультуранан киэҥник дьарыктанныы боппуруостара туралларын».

«Культурабыт объектара сарсыардаттан киэһэҕэ дылы типиччэ үлэлиэхтээхтэр. Холобура, кэдиэлэҕэ үс күн аһыллаллар: суботаҕа үгүү буоллаҕына, эбэтэр биир эмэ мунньах, отчуот буоллаҕына уонна биирдэ эмит киинэ кэлбит буоллаҕына. Киинэҕэ сылдьыы таһыма намыһах».

«Биһиэхэ атын улуустартан дьон кэһөн кэлиитэ сүрдээх элбэх. Агардас улуус киниигэр 100-чэкэ киһи кэллэ. Тоҕо дьэтэргит, бэйэрит билэрит: куорат чугас, этэргэ дылы, ас-үөл чэпчэки, билигин хас биирдии дьиэ кэргэн ордуун үөрэттэрэр, гаас баар, манна асфальт суол киирдэ».

«Дьиэ боппуруоһа манна сүрдээх проблема быһыытынан турар. Аны, билэрит, федеральнай сокуон тахсыбыта. Республика сокуона тахсыбыта. Олорор дьиэни приватизациялаһын боппуруоһугар. Иннэ гынан, дьон тэг бырааабы кэһэр ситуация үөскээн таҕыста. Сорох ыал икки-үс дьиэлээх: биир дьиэтигэр олорор, хаалбыт иккитин арендаҕа биэрэр. Сорох ыал билигин таһырдьа хаама сылдьар. Ити проблеманы быһаарыыга үлэни-хамнаһы ыыта сылдьабыт. Чаһынай дьиэни тутууга правительство өттүттэн үп-харчы кэлэр, онтон дьон дьиэ тутта рыгар биэрэбит. Эбэтэр быйылгы дьылга ма оҥоруохпут. Харчыбытын аадыныахпыт. «Дьулуур» диэн фондабытыгар төһө харчы киирэрин быһаарыахпыт. Онтон сорҕотун биһиги хайаан да дьиэ атыылаһыытыгар ыытабыт диэн».

«Биһиэхэ 500-тэн тахса киһи официально үлэтэ суох диэн учуоттаан. Оттон документаҥа ыйылыбатаҕынан, 1,5 тыс. киһи үлэтэ суох. Ол онтон 60% — ыччат».

«Эксперимент быһыытынан, былырыын үөрэххэ киирбэтэх оҕолору муниэай «Ассоль» фирма ликвидатынан «Дэнс-мод» диэн бөлөҕү тэрийбиттэрэ. Ол оҕолор кэлии үөрэххэ бардахтара диэ. Кинилэр оҥуоларыгар саҥа уон иккис кылаастарга үөрэнэр ыччаттары түмэллэр. Онон, оҕолор, холобур, ыытыллар юбилейдарга, бырааһынньыктарга толобуур иһин культурнай программаҕа кытталлар. Биһиги бэйэбит, былырыын, холобур, харчы төлөөммүт нэһилиэктэрбит ыччаттарын бу оҕолору көрдөрүөххэйин диэн баҕар, кинилэргэ саҥа идея баара буолуо диэн гастролларга сырытыннардыбыт».

«Кэлэр үлэһиттэргэ уонна эдэр ыалларга диэн... Билигин ыал тэриллиитэ наада. Сүрдээх элбэх соҕотох сылдьар уоллаттар уонна кыргыттар бааллар. Онно биир тутаах бириҥнэлэрэ диэн тутуй? — дьиэ-уот проблемата. Онно кинилэр, холобура, этэллэр: «Биһиги ыал буолан тэриммэн олоруо этибит да дьиэ суох» диэн. Коллегиябытыгар оннук боппуруос бэлэмнээбиппит. Онно эдэр үлэһиттэргэ саҥа көҥүлэһии быһыытынан таһаарыахпыт: ыал буоларын - эйиэхэ харчы биэрэбит. Альберт Иннокентьевич ити боппуруоһу туруорсан ситэриэхтээх».

«Оҕолор бөһүгиттэн үөрэххэ бараллар. 50 оҕо барда да кэлиэхтээх диэн саныааланабыт да, хомойуох иһин, оннук буолбат. Улуус иһигэр кэлбэттэр. Оны быһаарыыга чопчу былааннаах үлэ диэн суох. Ити өттүтэр сайабылыанна киирдэриэ ойуубут».

«Быйыл Таатта хаһыс буоллубут? Спартакиадаҕа 19-сбуоллубут. Хаһан да оннук «үчүгэй» миэстэҕэ тиксэ илик этибит. Уоллаттар программа оногуохтара (спорт отдела - К.Ч.). Манна күрахтэһиилэриэн эрэ мунурдаммакка, спорт хаалан эрэр көрүҥнэрин тэттэрү хайдах соргутар туһунан методическай үлэни ыытыахтаахпыт».

«Быйыл 21 оҕо армияҕа барда».

«2000 үтүө дьыала» диэнгэ биһиэхэ правительство 81 дьыаланы биэргэттэ. Оны мин бу 81 диэн хайдах эрэ күүмэҥэй баҕайы, ол иһин 100-кэ тириэрдиэххэ диэн улуус муниципаалыгар туруорсар санаалаахпын. Манна ыччат туһунан этэр буоллахха, билигин спортивнай саалаларга улахан болҕомтобутун уурабыт. Ол курдук Үөдэйгэ пристройка тутуу көҥдэйо тахсыбыта. Искраҕа спортивнай саала диэн арочнай гараж баар, ону реконструкциялааммыт, билигин гааһа, итиитэ баар буолуоҕа. Улууспут киниигэр стадион тутабыт диэн остуолбалары туһэрбиппит. Бөтүҥнэ, Модукка норуот ыыматынан спортсаалалары тутуу бэлиэтэнэн турар. Аппааны нэһилиэгэр туох даҕаны аарыма үчүгэй спортсаала көҥдэйо тахсан баран кыайан тэрдүгэр тириэрдиллибэккэ турар. Чэ, итинник».

«Граф Биэрэгэр бырааллыбыт таас дьиэ баар, «Якутскэнерго» биир салаатын урукку хонтуората. Бааһарга эмсэҕэлээн умайан хаалбыта. Ону ыраастаммыт, тупсараммыт Граф Биэрэгэр культурнай-эстетическай киин тэрийэри гынабыт. Онно кулуун баар буолуоҕа, онно библиотека баар буолуоҕа. Дьиэтин иэнэ көҥүллүүр буоллаҕына, онно эссе эмп тэриллэтин киллэрэн биириэхпит».

«Арыгыны атыылааһынна бары бобор, ыстараапты ыр дьаһаллары тутуннахпытына, түүнү атыыһыттар байан барыахтара. Ону, холобур, маҥаһыынна, тэрээһиниэх эргиэнигэ хааччахтааһын киллэрэр буоллаххына, түүнү барыгалар тэллэй курдук эмбэҕэн сүрдээҕин биирдэ байа түһэллэр. Боруобалаан бу манна оннооҕор түүннэри атыылыыр маҥаһыыны тэрийэ сылдьыыбыппыт. Иннэ гынан, хайдах эмит толкуйдаһыаххайыг. Мин билэбин, маннык буолуохтаах, проблеманы субу курдук быһаарыахха сөп диэн этэн кэбиһэр кыах суох».

Кирилл ЧЕРЕПАНОВ

ЭДЭРТЭН ЭЙЭТИН ЫЛ

КВН ООННЬУОХПУТ

Тохсунньу 20 күнүгэр 14 чаастан улуустааҕы КВН конкурса ыытыллар. Конкурска бастаабыт хамаанда республикаатааҕы фестиваллыа кыттар. КВН конкурсун программата «Эксэлэн» хаһыат бу дьыл тохсунньу 6 күнүнэҕи нүөмэригэр бөлөҕөтөнэн турар. Конкурс, фестиваль түмүктэриэн «Саамай булугас өйдөөх хамаанда», «Саамай чарылҕай визитка», «Наара суох», «Күҥду Күлүүк», «Бастыҥ туруоруу», «Бастыҥ күлүрии» диэн номинацияларынан араас бириистэр туттарыллыахтара. Хас биирдии хамаанда бэйэтэ туспа «визиткалаах» (3-5 мүн.), «ыйытыныыктаах» (телевизорга көстөр КВН бириигэ бу көрүү «Разминка» дэнэр), «Үйэлэр кирбиилэрэ» диэн музыкальнай конкурска 5-7 мүнүүтэ нүөмэрдээх буолуохтаах. Конкурс Норуот айымньытын уонна сыныьалаҥын киниигэр ыытыллар.

УОННА ТУСТУОХПУТ

Тохсунньу 29-30 күннэригэр биһиги улууспутугар оҕолор көҥүл тустууга республикаатааҕы күрэхтэһиилэрэ ыытыллар. Күрэхтэһии спорт дойдулар икки ардыларынаары ыытаастаах маастара, ССРС чемпионатын үһүс призера, ССРС сэбилэнниилээх куустэрин үс тогуллээх чемпиона, Италияҕа, Болгарияҕа, Венгрияҕа, Иранҕа, Турцияҕа дойдулар икки ардыларынаары күрэхтэһиилэр ыытыылаара Иннокентий Зыряновы сырдык кэриэһигэр анаан. Күрэхтэһиигэ Чурапчыттан, Хаҥаластан, Уус-Алдантан, Амматтан 10-куу, СГУ-тан, Тыа хаһаайыстыбатын академиятыттан, «Олимпиан», «Албантан», тустуу саалатыттан (барыа Дьокуускайтан) 6-тан тустуук кытталлара кууттуулэр. Күрэхтэһиини тэрийэр болох (улуус тустууга федерацията, улуус дьаһалата) биир дойдулаахтарбытын тустуу бырааһынныыгар кытталлырыгар ыытар. Күрэхтэһиигэ 1985-87 сс. төрүөх эдэр бөөстэр кытталлар. Эдэр тустуукатарбыт 29, 32, 35, 38, 42, 45, 48, 52, 57, 63, 69 ыйааһыннаах категорияларынан эрэхсэн күрэхтэһиэхтээхтэр. Суол-иис, ааһылык, хопор сир ороскуотун тустар дьон бэйэлэрэ, биитэр кинилэри командировкалыыр тэриллэлэр уйуналлар. Күрэхтэһиигэ кыттыан баҕалаах дьон бэйэрит сайаапкаларгытын Нам с., Ленин уул., 8, спорт оскуолата кадырыһынан түһэриэххитиэн, итэриэһиргиир боппуруостарыгытын 21-783 тел. (факс 21-568) ыйытыаххытын сөп.

К. ЧЕРЕПАНОВ

«Билигин алмааһы кырыылыыр заводпут баар. Киин экономическай өттүнэн сүрдээх ыарахан балаһыанньаҕа киирбитэ. «Туймаада-Даймонд» акционернай общественны кытта сүбэлэһии, правительство собулэҥнэнэн туһанаммыт заводка урут үлэлээбит фирманы тохтоттубут. Ол оннугар «Эрэл» диэн хаччахтаммыт эдэлиэтиэстээх общественны филиал быһыытынан биэрэммит билигин үлэлии олоробут. Онно үлэһиттэр барыылара-кэлиилэрэ тохтоон эрэр курдук. Биһиги, холобура, тааһы да кырыылаччыларбыт маастарыстыбалара сайдан эрэр. 3,5-5 тыс. тиийэ ыйдааҕы хамнастарын ылаолороллор».

«1 Хомустаахха культура дьиэтэ баар. Онно кыра олохтоох моккуөрдэр таһаарыллаллар. Онно эмиэ алмааһы кырыылаһыны киллэриэххэ диэн толкуйдуубут. Хатырыкка Максим Кирович Аммосов мемориальнай музейа баар. Бөтүҥнэ гаас уматыахтаахпыт. Искраҕа «Якутгазпром» көмөтүнэн, гаас тардыахтаахпыт.

ЫЧЧАТЫ КЫТАРЫ ҮЛЭҐЭ:

«Эһиги билэрит, билигин республикаҕа Саха Государственнай педагогическай университетын тэрийин боппуруоһугар кэпсэтии бара турар. Онно биир тирэх үөрэх заведениетын быһыытынан Намнаары педучилище киириэхтээх. Ол материальнай базатын ханатыыга эмиэ үлэ барыахтаах. 200-чэкэ миэстэлээх общежитие гаас дьиэтэ 2000 сылга тутуллуоҕа».

«Уонна Граф Биэрэгэр социальнай реабилитация училищета диэн баар. Социальнай оттуҥнан кыаммат ыаллар ыччаттарын үөрэтэргэ тэриллибит училище. Республика араас улуустарыттан кэлэн үөрэнэллэр. Коллектив билигин бэйэтэ туспа былааннанан, колледжнай таһымҥа тахсар гына үлэлии олорор».

«1995 сыллаахха Нам улууһуттан агардас үрдүк үөрэххэ киириитэ - 89 оҕо этэ. «Абитуриент-99» үлэтин түмүгүнэн, 140 оҕо киирдэ».

«Үөрэххэ киирии географията сүрдээх кэҥээтэ. Араас хайысхаҕа барар буоллулар. Билигин нефть, гаас - перспективнай салаалар, онно оҕолор үөрэххэ киирэр буоллулар. Ойуур хаһаайыстыбатын киниигэр киирэр буоллулар. Айылҕа, экология проблемаларынан дьарыктанар үрдүк үөрэххэ киирэр буоллулар».

«Хамаҕатта саха-французскай ассоциированнай оскуолата. Франциянны кытары быһа сибээстээх. Мин бу соторутаҕыта Москваҕа Академияҕа үөрэнэн каллим. Ол бириэмэҕэ биир преподаватель Франциялаҕа квалификацияны үрдэтэ барда. Үөрэнэн бүтэн кэлиэр Хамаҕатта оскуолатын директора эмиэ Франциялаҕа стажировкалаан баран турар».

«Бэйэбит айылаҕа биэрбит эмтээх оттору таба туһанныы, физкультуранан киэҥник дьарыктанныы боппуруостара туралларын».

«Культурабыт объектара сарсыардаттан киэһэҕэ дылы типиччэ үлэлиэхтээхтэр. Холобура, кэдиэлэҕэ үс күн аһыллаллар: суботаҕа үгүү буоллаҕына, эбэтэр биир эмэ мунньах, отчуот буоллаҕына уонна биирдэ эмит киинэ кэлбит буоллаҕына. Киинэҕэ сылдьыы таһыма намыһах».

«Биһиэхэ атын улуустартан дьон кэһөн кэлиитэ сүрдээх элбэх. Агардас улуус киниигэр 100-чэкэ киһи кэллэ. Тоҕо дьэтэргит, бэйэрит билэрит: куорат чугас, этэргэ дылы, ас-үөл чэпчэки, билигин хас биирдии дьиэ кэргэн ордуун үөрэттэрэр, гаас баар, манна асфальт суол киирдэ».

«Дьиэ боппуруоһа манна сүрдээх проблема быһыытынан турар. Аны, билэрит, федеральнай сокуон тахсыбыта. Республика сокуона тахсыбыта. Олорор дьиэни приватизациялаһын боппуруоһугар. Иннэ гынан, дьон тэг бырааабы кэһэр ситуация үөскээн таҕыста. Сорох ыал икки-үс дьиэлээх: биир дьиэтигэр олорор, хаалбыт иккитин арендаҕа биэрэр. Сорох ыал билигин таһырдьа хаама сылдьар. Ити проблеманы быһаарыыга үлэни-хамнаһы ыыта сылдьабыт. Чаһынай дьиэни тутууга правительство өттүттэн үп-харчы кэлэр, онтон дьон дьиэ тутта рыгар биэрэбит. Эбэтэр быйылгы дьылга 1 мил. 200 курдук тыс. солк. суумалы агардас иккис рыноктан дьиэ атыылаһыыга биэрдибит: ити учуоталларга биэрдибит, эмп, культура үлэһиттэригэр, элбэх оҕолоох ыаллارга. Биһиэхэ правительство, кэнэ министерстволарыттан сэрэтии курдук баар: дьиэ киириэхтээх, квадрат баар буолуохтаах, эһиги үбү иккис рыноктан дьиэни атыылаһыыга ыытыгыт диэн. Түмүгэр ыллахпытына, ыал бэйэтэ дьиэлээх буолар. Холобура, биһиги 30 тыс. солк. көмөлөспүт буоллахпытына уонна бэйэтин 15 тыс. эптэххэ сиэ биир ыал хайдах даҕаны бэйэтин дьиэтин туттар кыаҕа суох буолбат дуо? Онон, биһиги ыалга бэйэтэ иккис рыноктан дьиэ атыылаһа рыгар биэрбит үпүт ордук туһаны аҕалар уонна биэс сыл устата ол үбү ылбат ыал төннөрүөхтээх. Оччотугар биһиэхэ харчы эргиирэ үөскүө».

«Бу 2000 с. эмиэ оҥуук програм-

ИДЬУО
иһитиннэрэр

СУТУРУГАР СОКУОННААХ УЧУУТАЛ

Ааспыт нэдиэлэрэ алта быһылаан бэлиэтэммиттэн тохсунньу 11 күнүгэр буолбут киһи киһини кырбаабыт түбэлтэтэ туһугар уратылаах буолан тарыста. Улуус киинигэр Аргунову кырбаабыттара билиннэ. Манна уорбаланааччыынан Нам 1 №-дээх оскуолатын учуутала (!) Колодезников М.Н. буолбут. Бу түбэлтэгэ холуобунай дьыаланы тэрийии сэбэ (сэбэ суоҕа?) быһаарыллар. Оттон тохсунньу 12 күнүгэр Нам улуустаабы гимназиятын 7 «а» кылааһыгар үөрэнэр кыыс кырса баргаһатэ, шарфига кылаастан «мэлийбит», оҕолорбут да хаалсыбаттар. Ону бэрэбиэркэ чуолкайдыаҥ. Аны Нам с. Чернышевскай уулусаҥа тохсунньу 16 күнүгэр киэһэ 10 ч. 30 м. диэки Гаврильев биллэт дьонуттан кырбанна, хара саһыл бэргэһэтин былдьатта. Тута ирдэһиин түмүгэр эдэр уолаттар Долбосов Максим, Григорьев Афанасий, Семенов Петр, Эверстов Исай тутулуннулар.

Улуус киинигэр С.Платонов уонна Советскай уулуссалар быһа охсуһууларыгар Попов В.М. суоппардаах КАВЗ-3976 автобус уонна Кириллин С.А. ыытан испит УАЗ-3909 массыыната харсыстылар. ГИБДД бэрэбиэркэ ыытыллар. Тохсунньу 16 күнэ үүнэр түүнүгэр биллибэт дьон Нам с. баар «Гермес» маҕаһыын боробуойун сыыйан киирбиттэр. Маҕаһыыстан арыгы, бородуукта уорбуттар.

Нам с. олохтоохор Винокуров тохсунньу 16 күнүгэр киэһэ 10 ч. 20 м. диэки билбэт дьоно дьиэтиттэн кини норка бэргэһэтин уора сыспыттарын биллэрдэ.

Ити нэдиэлэҕэ 4 киһи бытархай кулугээнистибэ иһин, 14 киһи арыгылаан милицияҕа түбэстилэр. 18 киһи суол быраабылатын кэстилэр, кииннэртэн 3-рэ итирик туруктаах сылдьан. 1 суол быһылаана бэлиэтэнно.

Ааспыт күннэргэ графиктаах тэрилтэлэртэн ДНД-га алмааһы кырыылыыр заводтан, УПК-тан, үлэлээх уонна дьарыктаах буолуу кининиттэн, сбербаантан сылдьыбатылар.

СОГЛАСИТЕЛЬНАЯ КОМИССИЯ УЛУСА ИЗВЕЩАЕТ ВСЕХ СЕЛЬХОЗТОВАРОПРОИЗВОДИТЕЛЕЙ

Согласительная комиссия установила с 01.01.2000 г. следующие закупочные цены и оптовые цены для закрытых учреждений на мясо и молоко, действующие для всех сельхозтоваропроизводителей независимо от форм собственности по Намскому улусу:

Наименование продукции	Категория	закупочная цена руб. за 1 кг	Оптовая цена для закрытых учреждений руб. за 1 кг
КРС	в/с	45	47
	ср.упит.	39	41
	нижеср.уп.	34	35
	тощие	22	23
Конина	1 кат.	41	45
	2 кат.	33	36
Жеребятина		50	52
Свинина	1 кат.	60	63
	2 кат.	52	55
	тощие	29	30
Куры		38	
Кролик		34	
Гусь		44	
Молоко	1 сорт	7 рб.50 коп.	8 рб.00 коп.
	2 сорт	6 рб.80 коп.	7 рб.00 коп.
	несорт.	5 рб.70 коп.	6 рб.00 коп.

Спорт — тулуур, спорт — дьулуур

УЧУУТАЛЛАР КҮРЭХТЭҺЭЛЛЭР

2000 сылга үктэнэн баран, улуус оскуолаларын үлэһиттэрин комплексай спартакиадаларын программатыгар дуобатчыттар хамаанданан күрэхтэһиилэрэ буолла. Онно үстүү киһилээх 19 хамаандаҕа 57 дуобатчыт кытынна. Кииннэр ортолоругар 7 маастарга кандидат, 15 бастакы, 16 иккис разрядтаахтар бааллар.

Икки бөлөҕүнэн хайдыһан оонньоотулар. Бастакы бөлөххө 10 хамаандаттан 1 миэстэни Хамаҕатта оскуолата (21 очко) ылла, II-һи Хатыҥ Арыы (18), III-һү Нам 1 сүһүөх оскуолата (18) очколаах ыллылар. Иккис бөлөххө Партизан (18,5) бастаата, Модут (14,5) иккис, Бөтүн (14,5) үһүс буоллулар.

Бу күрэхтэһиигэ үүнүү эльбэх. Хатыҥ Арыы оскуолатыттан Анисия Эверстова биир сылга иккитэ толорон бастакы разрядтанна. С. Емельянова (Нам 1 №-дээх), С. Рожин (Хатырык), С. Иванов (Бөтүн), М. Нартахова (Нам, детсад) бастакы разрядка бириҥҥи балламмыылар. Бу дуобатчыттар 2000 сыл иһиннэн, аны бириҥҥитэ толордохторуна бастакы разрядтаныахтара. Опытталах дуобатчыттар Г. Яковлев, В. Иванов кандидатскай баллы эбии сурунналар.

Е. Николаев (Үөдэй), Е. Габышева (II Хомустаах), П. Гоголева (Нам, детсад) иккис разрядтаннылар. А. Белолюбскай, П. Баишев, М. Решетникова (үһүөн Искраттан), А. Матвеев, В. Ушницкай (иккиэн саха-французскай оскуолаттан), Е. Бережнев (Бөтүн) үһүс разрядтаннылар. 20 дуобатчыт разрядтарын бигэргэтиллэр, ол иһигэр ор оонньообокко сылдьыбыт И. Васильев (Модут), Г. Слепцов (II Хомустаах) бастакы разрядтарын бигэргэттиллэр.

Сыллата нэһилиэккэ биэстии киһилээх хамаандаларга дуобакка күрэхтэһэллэр. Онно Искра, Бөтүн, Түбэ, Фрунзе биирдэ да кытта иликтэр, II Хомустаах биирдэ эрэ күрэхтэстэ. Бу нэһилиэктэр быйылгыттан кыттыахтарын иннэ. Кииннэр толору хамаандалары туруорар кыахтааахтара кэһүнэ.

Тохсунньу 22-23 күннэригэр Намҥа дуобат дьиэтигэр Дуобат Баһылай бириһигэр классификационнай турнир сарсыарда 10 чаастан саҕаланар. Онно иккис, үһүс разрядтаахтар уонна саҥа оонньоон эрэччилэр кытталлар. Түмүгэ бөлөхтөрүнэн араарылларын таһаарыллар. Нэһилиэктэрдээҕи федерациялар дуобатчыттарыгыын (эр дьон, дьахталлар, үөрэнээччилэр) тэрээһиннээхтик аралтыыргытын күүтэбит. Ити иһигэр хамаандаҥан күрэхтэһии кыттылыаахтарын күүтэбит.

В. КРЕМЕЕВ,
дуобат улуустаабы федерациятын эпиэстилэр секретара

БОКСЕР УОЛАТТАРБЫТ СОҺУТТУЛАР

1999 сыл ахсыыныы 23-26 күннэригэр Дьокуускайга спорт маастара Иван Кураев бириһигэр оҕолорго республиканскай турнир ыытылынна. Онно Нам, Хангалас, Горный, Мэҥэ-Хангалас улуустарыттан, Дьокуускай куораттан 210 эдэр боксердар күөн көрүстүлэр.

Бу улахан ринговаҕа Нам улууһуттан оҕо спортивнай оскуолатын Партизаннаабы филиалыттан (тренер маастар Василий Васильев) 4 үөрэнээччи кытынна.

Партизан орто оскуолатын үөрэнээччитэ Сысолятин Дима 32 кг. ыйааһыннаахтарга чемпионнаата уонна «Бастыҥ техникатын уонна тактиканы иһин» бириис хаһаайыныынан ааттаммыт. Эмиэ ити ыйааһынна Романов Вадим үһүс мэтээлэннэ. 48 кг. ыйааһыннаахтарга Зырянов Гриша иккис, 36 кг. Мордосов Алеша үһүс буоллулар.

Уолаттарбыт күрэхтэһиигэ кирдэлэриҥэр уонна тахсалларыгар олохтоох дьаһалта (баһ. Евсеева С.Д.) транспорыыннан хаамчыйда.

Опытталах тренер Василий Васильев дойдутугар Партизаннаҕа үөрэнэ-үөрэнэ уолаттары боокка эрчийбитэ биир сыл буолла. Кииннэхэ 20-тэн тахса оҕо дьарыктанар. Уолаттар балачча эбиллиэхтэрин инвентарь, спортивнай форма суохтара атахтаатылар. Оскуолаҕа ыытыллар дьаһалларга хайыта таттараллар.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

О ПРОВЕДЕНИИ НАЛОГОВОГО КОНТРОЛЯ ЗА РАСХОДАМИ ФИЗИЧЕСКОГО ЛИЦА

Начиная с 1 января 2000 г. в РФ вводятся в действие положения ст.86.1, 86.2 и 86.3 части первой Налогового кодекса РФ в соответствии с которыми предусматривается проведение налогового контроля за расходами физических лиц. Налоговому контролю подлежат крупные расходы физического лица, являющегося налоговым резидентом РФ, приобретающего в собственность имущество, согласно перечня.

Под крупными расходами понимается приобретение имущества, перечень которого определен:

— недвижимое имущество, за исключением многолетних насаждений. К недвижимому имуществу в соответствии со ст. 130 Гражданского кодекса РФ относятся земельные участки, участки недр, обособленные водные объекты и все, что связано с землей, т. е. объекты, перемещение которых без несоразмерного ущерба их назначению невозможно, в том числе здания, сооружения, а также квартиры и доли в этих квартирах, комнаты, гаражи и т.д.;

— механические транспортные средства, не относящихся к недвижимому имуществу. К механическим транспортным средствам, не относящимся к недвижимому имуществу, относятся механические транспортные средства, имеющие не менее 2 колес, рабочий объем двигателя более 50 куб. см и максимальную скорость более 50 км. ч., а также прицепы и полуприцепы различной грузоподъемности;

— акции открытых акционерных обществ, государственные и муниципальные ценные бумаги, а также сберегательные сертификаты;

— культурные ценности, в соответствии со ст. 4 Федерального закона от 15.04.98 г. №64-ФЗ «О культурных ценностях, перемещенных в СССР в результате второй мировой войны и находящихся на территории РФ» признаются имущественные ценности религиозного или светского характера, имеющие историческое, художественное, научное или культурное значение: произведения искусства, книги, рукописи, инкунабулы, архивные материалы, составные части и фрагменты архитектурных, исторических, художественных памятников, а также монументального искусства;

— золото в слитках;

Физические лица, приобретающие имущество, включенных в перечень предоставляют лично специальную декларацию об источниках и размерах средств, израсходованных на приобретение имущества по месту жительства в налоговую инспекцию.

Налоговый контроль за расходами физического лица производится налоговыми органами на основании информации, поступающей от организаций и уполномоченных лиц, которые осуществляют государственную регистрацию прав на недвижимое имущество, регистрацию транспортных средств, сделок с ценными бумагами, удостоверяют сделки купли-продажи культурных ценностей. Информация о таких сделках представляется с указанием стоимости приобретаемого имущества независимо от ее размера.

При осуществлении гражданами факта сделки регистрирующие органы (нотариальная контора, государственные органы - ГИБДД, БТИ, кредитные организации) в соответствии ст. 86 первой части Налогового кодекса РФ обязаны в 15-ти дневный срок предоставить в налоговый орган информацию о зарегистрированных сделках.

Должностные лица налоговой инспекции при получении информации от организаций и уполномоченных лиц сопоставляют данные о сделках с суммами доходов, отраженных в декларации о доходах физического лица, предоставленной налогоплательщиком за предыдущий налоговый период.

Е. ЕФРЕМОВ,
начальник отдела налогообложения физических лиц

МАХТАЛ

Күнду ийэбитин Заровняева Федосия Филипповнаны тиһэх суолугар атварар кутуруппаах күннэрбитигэр күүскэмэ, тирэх буолбут олохтоох дьаһалтаҕа, улуспо правлениетыгар, «Кэрэчээнэ» детсад, участковай больница, орто оскуола коллективтарыгар, врач Гермогенова Аграфена Даниловнаҕа тус бэйэтигэр эйэҕэс, истиҥ кыһаммыытын иһин, ийэбит доҕотторугар, чугас ыалларбытыгар Мухин М.П., Абашев В.И., улахан кэмэҥ оҥорбут убайбытыгар Собакин Е.Н., убаастыыр дьоммутугар Семенов Н.Д., Марков Д.Ф., эдьиийбитигэр Заровняева Р.С., Маймаҕаттан Собакиннарга, Снвцевтэргэ махталбытын тиэрдэбит.

Барыгытыгар доруобуйаны, дьолу баҕарабыт.

Кырдьыктара

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

ЫТЫКТАБЫЛЛААХ ААҦААЧЧЫЛАР!

«Туймаада саҥата» хаһыат араас таһымнаах үрдүкү салайааччылар туйуулларын, хам баттаһыннарын көрсөн, үгүс мөһөлү туораан, ааспыт сыл бүтэһигиттэн, дьэ, тахсар буолла.

Биһиги хаһыаппыт урут аҥардас куорат аҕаччыларыгар эрэ ананан тахсар эбит буолларына, билигин республика хаһыата буоллубут. Онон олох барыа аранатын хабан, аҕаччыларбытыгар тиэрдэр сорук турар. Ол курдук эйэ-ити хаһыаппыт страницаларыгар «Политика хобордоох», «Экономика», «Үп-харчы политиката», «Тыа хаһаайыстыбатын ырытыы», «Сүүтүк саҥа сонуннар», «ТС» илимигэр Интернет сонуннара», «Республика кутуруйалара», «Сылык оҕонньор» о.д.а. рубрикаларга сэргэх суруйуулары аҕыаххыт. Доруобуйа харыстабылыгар «Эмтэнии кистэлэҥэ», «Сокуон хараҕа», «Дархан», физкультураҕа уонна спортка «Элик Бэрт», «Айтыр-силик», «Хомус», «Уус» диэн анал балаһалары, сыныарылары аҕыаххыт.

«Туймаада саҥата» хаһыаты почта бары отделениелэригэр ый 20 чыыһылаттыгар диэри суруттардаххытына, кэлэр ый бастакы күнүттэн илиигитигэр ылан аҕыаххытын сөп.

«Туймаада саҥата» хаһыаты сыл аҥарыгар сурутуу сыаната киин улуустарга-84 солк., тэрилтэҕэ-144 солк.

Биһиги хаһыаппыт индекса: 31853.

Редакция

Продаю системный блок Pentium Pro-233 mmx/32mb Ram/video 2 mb PCI/1,7 HDD/8 x CD-ROM/звуковые колонки/клавиатура/мышь за 9500 руб. Тел.:21-087

Профком и администрация НСПШ №1 выражают глубокое соболезнование сыновьям и учительнице математики Акулине Гавриловне Беляевой по поводу кончины горячо любимого мужа и отца

БЕЛЯЕВА
Юрия Егоровича

Наммаҕы вопуправление коллектива биригэ улэлиир коллегабыт

БЕЛЯЕВ
Юрий Егорович

уйун мараҕан ыарыыттан ыаллыан өлбүтүнэн хоргэнигэр Акулина Гавриловнаҕа, оҕолоругар, чугас дьоннуттар дириҥ кутуруммытын тиэрдэбит.

Улуустаабы дуобат федерациятта уонна улуус дуобатчыттара, улуус дуобакка чемпионнар Беляева Акулина Гавриловнаҕа таптыыр хоргэнэ, оҕолоругар тапталлаах аҕалара

БЕЛЯЕВ
Юрий Егорович

эдэр саастыгар ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутуруммытын биллэрэбит.

Куннду уолум, биэрэпчит, убайбыт, Үөкүө-Хаҥыла улуусун кылаабынай ыраах

ОХЛОПКОВ
Сергей Сергеевич

бу дьыл тохсунньу 16 күнүгэр сонуммарык күн сириттэн барбытын дириҥник кууруйан туран биирэ уоруммыт доҕотторуттар биллэрэбит.

Ийэтэ, хоргэнэ, кыргыттара, эдьиийдэрэ, балыстара, кутэта, племянниктара.

Биригэ үөрэммит уолаҥнаахтыт истин аҕаспит-доҕорбут

ОХЛОПКОВ
Сергей Сергеевич

олоҥо түбэһэн хомсатолоохтук өлбүтүгэр ийаатыгар, хоргэнигэр, оҕолоругар, биригэ тэрээбутэригэр дириҥ кутуруммытын тиэрдэбит.

Нам орто оск. 1968 с. выпускниктара

Намсолотун дьаһалтата Елизарова Г.Ф., Попова Л.М., оҕолоругар, биригэ тэрээбуттэригэр тапталлаах уола, хоргэнэ, аҕалара, быраата, убайдара

ПОПОВ
Иннокентий Прокопьевич

өлбүтүнэн кутуруммын тиэрдэр.

Нам сэлэтин дьаһалтата Лейла, Сергей Гавриловтарга тапталлаах аҕалара, Амма улуусун бинеидиис хаһыатын опортоого

ПАХОМОВ
Павел Михайлович

хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириҥ кутуруммын тиэрдэр.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; "НАМ" ТРК — 21632; редакционнай издательскай система — 21141

Тэрийэн таһаараччылар: СР Правительствата, Нам улууһун дьаһалтата, редакция коллектива.
Маа сабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуонунан туттуһуулуу хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээкэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар регистрациламмыт нуомэрэ — Я 0085.

Сурукка аккытын-суолгутун, үлэритин, дьиэрит аадырыһын чопчу ыйыҥ.
Автор этэрэ хаһыат сонотуунуун маадыы биир буолбат.

"ЭНСИЭЛИ" - Нам улууһун хаһыата.
678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.
E-mail: editor62@sakha.ru

Талылыынна уонна тэҥылыынна "Энсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттиэнэ, Ордроникидзе уул. 38.
Формата А3. Кэмэйэ 1,0 бэчээт. лист.
Индекс — 54889. Тираһа — 2451
Бэчээкэ илии баттаммыта — 12:00 ч. 17.01.2000
Сахаһыы №-рэ — 5